

ikke troet, at der var nogen Betænkelighed ved at komme bort fra dette forældede System, og det er foreløbig mit Haab, at det skal lykkes at overbevise den meget ærede Minister om, at det er et Fremskridt at faa dette afskaffet.

Den meget ærede Minister oplyste os om, at en Foranstaltning, som den af det ærede Medlem for Assens (Berntsen) omtalte, vilde koste 30 Mill. Kr., dersom den skulde udføres paa staaende Fod, om jeg maa bruge dette Udtryk; hvis man mere successivt gennemførte den, vilde det kunne gøres for 20 Mill. Kr. Jeg kan godt forstaa, at den meget ærede Minister havde Betænkelighed ved at gaa med til at anvende en saadan Sum, men jeg tillod mig i Gaar at nævne et Forhold, hvortil jeg meget kunde ønske den ærede Ministers Medvirken, nemlig at de ældre Udskiftningskort, der bleve benyttede i 1805, da Jorden blev udskiftet, paa billig Maade kunde blive Kommunernes eller rettere sagt Landsbyernes Ejendom, saa at man havde fælles Kort over Jorden. Det vilde have overordentlig stor Betydning baade ved Skelsætning og i andre Forhold, og jeg tror, det er en Foranstaltning, som det ikke vilde kræve svimlende Summer at faa gennemført. Jeg vil meget anbefale den meget ærede Minister at medvirke til, at disse Kort blev udfærdigede af Matrikelkontoret paa en saa billig Maade som overhovedet muligt.

At jeg ikke staar ene med min Betragtning med Hensyn til Pligtkørsel, vil den ærede Minister jo kunne vide efter de Udtalelser, der kom fra det ærede Medlem for Viborg Amts 4de Valgkreds (Rasmus Hansen), der jo udtalte sig i akkurat samme Retning, og ved nærmere Overvejelse skal det nok vise sig, at det er et solidt Grundlag at staa paa, og at man absolut, naar man vil Fremskridt, maa kunne faa det gennemført.

P. Bjerre: Der er sagt, at den Lovgivning, vi have paa dette Omraade, er meget heldig fremfor andre Landes, særlig Englands, og ogsaa enkelte andres. Jeg tror, at det ikke er Lovgivningen fra de sidste Aar, men den Lovgivning, vi fik i Slutningen af det 18de Aarhundrede, der har været saa heldbringende for Danmark i Sammenligning med andre Lande. Da fik vi slaaet fast her i Danmark, at det ikke var de store Godsejere, der i Virkeligheden vare Ejere af Jorden, men at Fæsterne og Brugerne efterhaanden skulde rykke op til at blive Selvejere. I England

blev derimod den Teori slaaet fast, at de store Godser i Virkeligheden skulde betragtes som Ejernes uindskrænkede Ejendom, og den største Del af Landbrugerne gik derfor over til at blive Forpagtere eller Fæstere, som de ere den Dag i Dag. Denne Lovgivning i Danmark har været til uvurderlig Gavn for Landet, men den Lovgivning i de sidste Aar, som er gaaet ud paa at forhindre en naturlig Udvikling, har saa sikkert ikke været til nogen Gavn. Der har i de sidste Aar i Danmark været Bestræbelser oppe, som kunne kaldes heldige, nemlig Bestræbelserne for at skaffe Jord til mindre Landmænd og for at skaffe Landbrugsarbejdere selvstændige Hjem. Denne Bestræbelse er selvfølgelig sund og god, den have vi støttet og ville vedblive at støtte, og alt i dette Lovforslag, som tager Sigte derpaa, vinder sikkert Sympati. Men saa er det, at jeg finder det ganske mærkeligt, at vi dog skulde staa og passe paa, at denne Hovedparcel opretholdes, og at ikke Gaarde svinde helt væk, altsaa at der skal blive en lille Gaard eller et stort Hus tilbage. Den højtærede Landbrugsminister sagde noget, som jeg selvfølgelig respekterer, nemlig at det har nogen Betydning at bevare en Middelstand, men ogsaa her gælder det, at i ældre Tider havde det meget større Betydning end nu. Hvad kan det nytte at tale om at bevare en Middelstand paa Landet ved at bevare enkelte Gaarde hist og her, naar vi se Stationsbyer opstaa, hvor Købmænd, Fabrikanter, Læger, kort sagt, næsten alle Samfundsklasser fremstaa, saa at det ganske kan forandre Forholdene? Et Fabrik anlæg i en Kommune kan paa een Gang i Kommunen skabe Hundreder af Arbejdere, som ikke kunne siges at tilhøre Middelstanden. Naar Forholdet er dette — og det kunne vi ikke forandre, det kunne vi ikke gøre noget ved —, synes jeg, at det er næsten ganske haabløst eller ganske umuligt at tænke paa, at vi kunne regulere det ved at redde en Gaard her og der fra helt at forsvinde. Jeg tror derfor ikke, at det har nogen Betydning, jeg tror, at vi maa lade Udviklingen gaa sin naturlige Gang, og jeg har saa megen Tillid til det danske Landbrug, at jeg tror, det nok vil vide at lade det, som betaler sig bedst, gaa sin Gang. Gaardene gaa sikkert ikke til Grunde, hvis Landbruget overhovedet kan vedblive at bestaa. Derfor tror jeg, at vi kunne lade Omsorgen derfor ude af Betragtning og sige: Det gør lige meget, om der hist og her bliver nedlagt en Gaard, eller om